

OM: 028572

**MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
PETNEHÁZY ÚTI TAGÓVODÁJÁNAK
„KÖRNYEZETI NEVELÉS A FENNTARTHATÓSÁG
JEGYÉBEN”
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Készítette: A MIÓVI Petneházy Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2025. szeptember 1.

2025.

Tartalom

1. HELYZETKÉP.....	3
2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	3
2.1 Gyermekképünk.....	3
2.2 Óvodaképünk	3
3. PROGRAMUNK CÉLJAI, ALAPELVEINK.....	4
4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI.....	5
4.1 Az egészséges életmód alakítása	5
4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	6
4.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	6
5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	8
5.1 Személyi feltételek.....	8
5.2 Tárgyi feltételek.....	8
5.3 Az óvodai élet megszervezése.....	8
5.4.1 Az óvoda és család kapcsolata	9
5.4.2 Az óvoda és társintézmények kapcsolata	10
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	10
6.2 Verselés, mesélés.....	11
6.3 Ének, zene, népi játék, tánc	12
6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	13
6.5 Mindennapos mozgás.....	14
6.6 A külső világ tevékeny megismerése	16
6.7 Munka jellegű tevékenységek	20
6.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	21
7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	21
7.1 A tehetséggondozás megalapozása.....	21
7.2 Hátrányos helyzetű és a speciális nevelést igénylő gyermekek nevelésének elvei (BTMN, SNI).....	21

1. HELYZETKÉP

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Petneházy Úti Tagóvodája Miskolc nyugalmas, részben zöldövezeti városrészben található. Az intézmény önkormányzati fenntartású, melyben három vegyes életkorú csoport működik.

Az óvoda vonzáskörzete egy konszolidált kertvárosi rész, továbbá egy a 60-as években épült lakótelep. Gyermekeink másik része a közeli kertesházasi övezetből, illetve vidékről érkezik, akik szívesen választják a természetközeli, családi hangulatú óvodai intézményt.

Óvodánk családias légköre, nyitottsága, gyermekközpontúsága az itt dolgozók személyisége maximálisan eleget tesz a szülők elvárásainak. Alkalmazotti testületünk szakmai elhivatottsága, tevékenysége biztosítékot jelent az óvodában folyó nevelőmunka magas színvonalának teljesüléséhez. A nevelőmunkát optimálisan 6 óvodapedagógus, melyből 1 mesterpedagógus, 2 szakvizsgázott pedagógus, 3 szakképzett dajka és 2 pedagógiai asszisztens látja el.

A tárgyi feltételeink megfelelőnek mondhatóak, köszönhetően az 1992-ben létrehozott alapítványnak is. A tanuláshoz fejlesztő eszközkészleteinket, udvari játékeszközöinket igyekszünk ebből a forrásból folyamatosan bővíteni. Köszönhetően a szülőknek, akik adójuk 1%-ával támogatják az óvoda alapítványát.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

*„Szép dolog kifaragni egy szobrot és életet adni neki, de még szebb kiformálni egy emberi lelket és megtölteni igazsággal.”
(Victor Hugo)*

2.1 Gyermekképünk

Pedagógiai felfogásunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottak szerint az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. „A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érs sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.”¹

2.2. Óvodaképünk

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

¹363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az óvodai nevelésünkben alapelv

- a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a személyiségfejlődést, az egyéni készségek és képességek kibontakoztatását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk,
- a pedagógus személyisége, egyéni mintaadása a leghatékonyabb nevelési eszközünk.

Az intézménybe járó gyermekek, szülők igényeit figyelembe véve alakítottuk egyéni arculatunkat, mely a helyi pedagógiai programunkat is meghatározta. Hisszük, hogy a kitűzött céljainkat csak a családokkal összhangban, közös elvek mentén lehet sikeresen elérni. Környezettudatos szemlélettel, az optimális feltételek megteremtésével szeretetteljes, családi légkört teremtünk, mely érzelemben gazdag környezetet s az értelmi képességek tág terét biztosítja a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően. Számunkra nagyon fontos, hogy a nevelésünk cél- és feladatrendszerében a gyermekek mindennekfelett álljanak.

Környezetünk megismerése kiemelt hangsúlyt kap munkánk során, ezért törekszünk arra, hogy a gyermekek nyitottak legyenek a természeti és társadalmi élmények befogadására. Ennek támogatására gazdag, tapasztaláson alapuló élményt biztosítunk a gyermekek számára. Kedvező helyi adottságunkat kihasználva törekszünk a természettől való elidegenedés mértékének csökkentésére.

3. PROGRAMUNK CÉLJAI, ALAPELVEINK

Céljaink:

- elősegíteni az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség kibontakozását,
- a hátrányok csökkentését,
- az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Alapelveink:

- a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadása, szeretetet és megbecsülést nyújtó óvodai élet alakítása,
- a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével, személyiségük sokoldalú kibontakoztatása,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében igyekszünk biztosítani az önazonosság megőrzését, ápolását és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét,
- óvodai nevelésünk folyamatos lehetőséget biztosít a gyermekek fejlesztésére, az egyéni képességeket és differenciált fejlesztést figyelembe véve, tudatosan szakképzett pedagógusok irányításával.
- az óvodapedagógusok a szabad játéktevékenység feltételeinek biztosításával építik fel az óvodai nevelés feladatait a célkitűzéseik összhangjában, szem előtt tartva a komplexitás elvét,
- alapelveink megvalósítása érdekében arra törekszünk, hogy érzelmi biztonságot nyújtó

légkört alakítsunk ki, amelyet változatos tevékenységek révén valósítunk meg,

- tiszteletben tartjuk a család elsődleges szerepét, törekszünk a közös nevelési elvek alakítására,
- segítjük azoknak a szokásoknak kialakítását, amelyek a környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódnak, és melyek a gyermeket természetszerető, tisztelő és védő emberré teszik.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

4.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, életvitel, szokások és cselekedetek, valamint magatartásformák összessége. A környezeti tényezők segíthetik vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Nagyon fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szervezési módjai, szokásrendje, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően legyen képes a környezethez való leghatékonyabb alkalmazkodásra.

A gondozási, nevelési feladatok alkalmával megvalósuló mentálhigiénés szemlélet, a lelki egészség óvása kiegyensúlyozott légkörben, az egyéni igényeknek megfelelő óvoda-család, óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolat az egészséges életmód alakítását szolgálja.

Célunk:

- a testi-lelki elégedettség, harmónia biztosítása az óvodai élet során,
- egészséges életmód iránti igény megalapozása az óvodai életet követő életszakaszokra.

Feladataink:

- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermekek testi képességei fejlődésének segítése,
- személyi feltételek biztosítása,
- egészséges, biztonságos környezet biztosítása,
- betegségek megelőzése, az egészség védelme, edzése, megőrzése,
- helyes életritmus biztosítása,
- egészségügyi szokások, készségek, képességek elsajátítása,
- az egészséges életmód alakításának feltétele, a gyermekek számára előírt minimális térigény biztosítása,
- prevenció és korrekció testi, lelki és érzelmi nevelés, a szükséges szakemberek bevonásával,
- a problémamegoldó, alkalmazkodó képességek erősítése az életvezetési képességek fejlesztésén keresztül,
- a gyermekek állandó vízigényének kielégítése a táplálkozás területén,
- egyéni bánásmód biztosítása a különféle táplálkozási problémákkal küzdő gyermekek számára.

4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek magatartásának jellemző sajátossága az érzelmi beállítódás. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonos, szeretetteljes légkör vegye körül.

Míndezért szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket,
- a gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolat pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, engedjen teret önérvényesítő, önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse társas szükségleteit,
- nevelje a gyermeket a másság elfogadására, tiszteletére.

Célunk:

- a derűs, vidám, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott óvodai légkör és kapcsolatrendszer alakítása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat és lehetővé válik pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése,
- a szociális érzékenység fejlesztése,
- az erkölcsi és akarat tulajdonságok alakítása,
- az intézmény alkalmazottainak mindenkor mintá nyújtása a kommunikációra, egyéni bánásmódra,
- törekszünk arra, hogy a gyermekekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánjunk,
- pozitív érzelmi töltéssel segítjük a szociális érzékenység fejlődését és az én-tudat alakulását, beleértve az együttérzés, a bizalom, az örömszerzés és a bánat átélését,
- igyekszünk kialakítani a gyermekekben a saját érzelmeinek kifejezését, viselkedésükben a pozitív tulajdonságok értékét, valamint az erkölcsi érzelmekhez való helyes viszonyukat,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében magas szintű elfogadással, toleranciával, empátiával, hitelességgel segítjük az inkluzív nevelés megvalósulását,
- fokozott hangsúlyt helyezünk a biztonságérzet, érzelmi kötődés kialakítására és nyugalom megteremtésére.

4.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Óvodai életünk minden tevékenységformájában jelen van az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, folyamata szoros egységet alkot, egymást kiegészítve, egymásra épülve jelenik meg pedagógiai munkánkban.

A beszéd az önkifejezés és a személyiség megnyilvánulásának alapvető eszköze, amely szorosan kapcsolódik az egyén fejlődéséhez. Az ember örökli a beszéd képességének alapjait, de a kifejező és árnyalt beszédet tanítani kell. Az óvodai nevelésünkben kiemelt szerepet kap a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, amely lehetőséget biztosít a gyermekek számára a sokoldalú, aktív ismeretszerzésre, a szókincs bővítésére, az írás és olvasás hangtani megalapozására, valamint a kommunikációs készség fejlődésére. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszéltető környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, valamint a természetes beszéd és kommunikációs kedv, közlésvágy és beszédfantázia fokozásával - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Célunk:

- a magyar nyelv szépségeinek megismertetésén és megbecsülésén keresztül a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének felkeltése és fenntartása, valamint a helyes beszéd kialakítása.

Feladataink:

- beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása,
- a gyermekek aktív és passzív szókincsének bővítése,
- verbális és nonverbális kifejezésmódok alkalmazása,
- a már kialakított beszélgető kör további alkalmazása,
- beszédkultúra kialakítása, beleértve a beszédfigyelem és mások meghallgatásának fontosságát,
- példaértékű kommunikáció kialakítása a felnőtt közösségünkben,
- a beszédhibák felismerése, megfelelő módszerekkel történő javítása, logopédus bevonásával.

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi fejlesztés és nevelés során az óvoda alapvetően a gyermek érdeklődésére és kíváncsiságára épít, és egyéni fejlődési üteméhez igazodva biztosít változatos tevékenységeket. Ezek által a gyermekek spontán tapasztalatokra tehetnek szert a természeti és társadalmi környezetükről, amelyeket különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakorolhatnak.

Az értelmi nevelés *célja* a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, bővítése, valamint az értelmi képességek - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás és kreativitás - fejlesztése. Ebben a folyamatban kiemelt hangsúlyt kap a differenciálás, azaz az egyéni képességek szerinti fejlesztés. Az óvodai életben előre haladtával egyre nagyobb szerepet kap az önálló gondolkodásra nevelés, a döntési képesség, a percepció fejlesztése, valamint a fokozott figyelemkoncentrációt igénylő tevékenységek bővülése.

Feladataink:

- a valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a megismerő tevékenységet segítő képességek (a figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni terv szerint való fejlesztése,
- az egyéni képességek kibontakozásának elősegítése,
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése,
- az értelmi képességek /érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, képzelet / és a kreativitás fejlesztése.

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

5.1 Személyi feltételek

Az óvodában az óvodapedagógus kulcsszerepet játszik a nevelőmunka folyamatában. Jelenléte és aktív részvétele elengedhetetlen az óvodai nevelés teljes időtartamában. Az óvodapedagógus elfogadó és segítő attitűdje modellt állít a gyermekek elé, és fontos mintát jelent számukra.

Az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők összehangolt munkája nélkülözhetetlen az óvodai nevelés hatékonyságához. Szakemberek segítségével biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését is. Azon gyermekek számára, akik hazájukat elhagyni kényszerültek, a lehetőségekhez mérten biztosítjuk, hogy a gyermekek megismerjék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai által biztosítjuk a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés, műveltségterület átadását.

5.2. Tárgyi feltételek

Az intézmény 1960-ban kezdte meg működését 3 csoporttal.

Az óvoda udvarát, épületét és berendezését úgy alakítottuk ki, hogy mindenekelőtt a gyermekek biztonságát, kényelmét és harmonikus fejlődését szolgálja. Nagy figyelmet fordítunk a természetes anyagok dominanciájára mind a bútorok, berendezési tárgyak, mind pedig a játékeszközök tekintetében. Az eszközök használatánál a fenntarthatóság elveit követjük. Az ehhez szükséges tárgyi feltételek megteremtése kiemelt prioritás számunkra. A gyermekek mozgás- és játékgigényeinek kielégítése különösen fontosnak tartott szempont.

Az intézmény csoportszobái esztétikusak, harmónikusak, otthonosak, elrendezésük lehetővé teszi, hogy a gyermekek szükségleteik, tevékenységük szerint részt vegyenek. A gyermekek által használt tárgyi eszközöket mindig hozzáférhető és biztonságos helyen tartjuk.

Az óvodai munkatársak számára is optimális munkakörnyezetet igyekszünk biztosítani.

5.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez napirendünk biztosítja a szükséges feltételeket. Mindezeket megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósítjuk meg.

A gyermekek igényeit figyelembe véve pedagógusaink személyiségükkel, szakmai érdeklődésükkel, tapasztalataikkal nevelik a gyermekeket a mindennapok során, élve a pedagógiai szabadsággal.

Napirendünk biztosítja a szükséges feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez. Ennek érdekében megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető és differenciált tevékenységeket tervezünk és szervezünk. Pedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek igényeit, és személyiségükkel, szakmai érdeklődésükkel és tapasztalataikkal nevelik őket a mindennapok során, élve a pedagógiai szabadsággal.

Az óvodai nevelés a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósul meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szerveződik. Ehhez nélkülözhetetlen az óvodapedagógus folyamatos közreműködése, jelenléte.

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, feljegyzések segítik.

A gyermekek fejlődését a gyermek fejlődésének nyomon követése dokumentumban rögzítjük, az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Az eredmények ismeretében fejlesztési tervet készítünk, tapasztalatainkról, évente két alkalommal tájékoztatjuk a szülőket.

Csoportnaplónk általános képet ad a tudatosan tervezett célokról, tevékenységekről, a csoport életéről, amelyet féléves lebontásban tervezünk és értékelünk.

Szükség esetén intézményünk speciális szakemberek, mint logopédus, óvodapszichológus és utazó fejlesztő és utazó gyógypedagógus segítségét kéri.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt, lehetőség szerint külön teremben.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából szükség szerint a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

		Időkeret	Tevékenységek
Dél előtt		6.00-7.00	A gyermekek folyamatos érkezése, játék az összevont csoportokban
		7.00-9.00	Szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, (nagy csoportban összesen napi 45 perc) testápolás, folyamatos tízórai
		9.00-10.30	Szabad játék, differenciált képességfejlesztés, tapasztalatszerzés csoportszobában, szabadban, Tervezett, szervezett tevékenységek, mozgás (nagy csoportban összesen napi 45 perc)
		10.30-11.45	Mozgás a szabadban
		11.45-13.00	Készülődés az ebédhez, testápolás, munka jellegű tevékenységek (napos munka), ebéd
Dél után		13.00-14.45	Testápolás (fogmosás), készülődés a pihenéshez, pihenés
		14.45-15.30	Folyamatos ébredés, testápolás, készülődés az uzsonnához, uzsonna, testápolás
		15.30-17.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron, egyéni képességfejlesztés

5.4 Az óvoda kapcsolatai

5.4.1 Az óvoda és család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, melynek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család terem meg. Az óvoda nyitottabbá tétele érdekében a hagyományos ünnepeinket a szülőkkel közösen szervezzük meg, építve aktív jelenlétükre. Ezek a családokkal közösen átélt programok, események, ahol a gyermek és felnőtt közösen tevékenykedik örömszerzés lehetőségét nyújtja mind két fél számára. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez és a mindenkori járványhelyzet előírásaihoz.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, azoknak megfelelően, a személyiségi jogokat tiszteletben tartva nyújt segítséget. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

5.4.2 Az óvoda és társintézmények kapcsolata

Az **általános iskolákkal** való együttműködés elengedhetetlen a zökkenőmentes befogadás érdekében, és örömmel tapasztaljuk, hogy az iskolák részéről egyre nyitottabb és közvetlenebb megnyilvánulások mutatkoznak ezen a területen.

A **MESZEGYI Petneházy Bölcsőde**– folyamatos a kapcsolattartás az érkező gyermekek érdekében, illetve visszacsatolás az óvodai nevelésben résztvevőkről.

A **Miskolci Pedagógiai Oktatási Központtól (POK)** igényeljük a szakmai továbbképzésekben való segítséget, a szakmai információáramlást, valamint folyóiratok és kiadványok megjelenését.

A **Borsod- Abaúj- Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézményével** igyekszünk szoros kapcsolatot fenntartani, különösen figyelmet fordítva az óvodás gyermekek személyiségfejlődésére.

A **Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény** gyermekvédelmi feladatai révén segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak, a családoknak problémamegoldó tevékenységével, tanácsadással és prevenció szolgáltatásaival, lehetőséget biztosítva gondjaik megoldásában.

A gyermekek egészségügyi ellátását biztosító intézmények:

Óvoda védőnője, fogorvosa, gyermekorvosa– egészségvédelem prevenció megvalósulását segíti elő a közös munka.

II. Rákóczi Ferenc Könyvtár Kaffka Margit Fiókkönyvtár – olvasóvá nevelés érdekében elengedhetetlen a közös munka.

Kemény Dénes Sportuszoda – Úszó Nemzeti Programban való részvétel.

Miskolci Városi és Szabadidőközpont

Zöld Kapcsolat Egyesület – fenntarthatóság elvének megvalósulásához nyújt támogatást.

Csodamalom Bábszínház

Herman Ottó Múzeum

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1 Játék

A játék kisgyermekkorban nemcsak a legfontosabb, hanem a legfejlesztőbb tevékenység is, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, amelynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell teljesülnie. Sajátos öntevékenység, amely szabad akaratra épül, és az önkifejezés által érvényesül. Ez a tevékenység a fejlesztés eszköze, segítve és erősítve az anyanyelvi kifejezőképességet, kreativitást és pszichikumot. Minden nap folyamatosan sok lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy az általuk érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek a fejlődésüket elősegítik. A játékban való tudatos jelenlétünk pedig lehetővé teszi a direkt vagy indirekt irányítás lehetőségét.

A gyermeki játéktevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek megfelelő feltételek biztosításával bontakoztathatók ki:

- Nyugodt légkör megteremtése
- Megfelelő hely biztosítása a különböző játékformákhoz
- Játékhoz szükséges optimális idő biztosítása
- Esztétikus játékszerek, anyagok, eszközök lehetőleg természetes anyagokból
- A gyermek tapasztalatainak gazdagítása, élményszerzési lehetőségek biztosítása

Célunk:

- a játék váljon a gyermek elsődleges személyiségfejlesztő eszközévé.

Feladataink:

- előtérbe helyezzük a szabad játék kiemelt szerepét,
- lehetőséget adunk a különböző játékformák megvalósulására (gyakorló, szimbolikusszerep, szabály, konstruáló),
- megfelelő mennyiségű eszközt biztosítunk számukra,
- színes kommunikációkkal felébresztjük a gyermek közlési vágyát,
- a gyermek egyéni fejlődéséhez igazodva a játék minőségének fejlesztésére törekszünk,
- a társas és szerepjátékok megismertetése során beépülnek a személyiségükbe a viselkedési normák és szabályok.

A *gyakorlójáték* bevezetője és kiegészítője a többi játékfajtának, különösen a 3-4 évesek játékanak. Ez a játékforma az eszközhasználatban, mozgássorok kialakításában és manipulálásban valósul meg, segítve a gyermekek motoros és szem-kéz koordinációjának fejlődését.

A *szereljáték* során a gyermekek tapasztalataikat és elképzeléseiket, valamint hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A vállalt szerepek révén ábrázolják a valóság számukra fontos mozzanatait, és ezen keresztül fejlesztik az empátiát és a kommunikációs készségeket.

A *szabályjátékban* nem a művelet vagy a szerep a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Ez a játékforma meghatározott célok elérésére irányul, ami mozgás- és értelemfejlesztő hatással bír.

A *konstrukciós játék* során a gyermekek különféle elemekből és anyagokból saját elképzeléseik alapján építményeket, játékszereket és modelleket hoznak létre. Ez a tevékenység fejleszti a kreativitást, a problémamegoldó képességet és a térbeli gondolkodást.

A *Bábozás és dramatizálás* során a gyermekek eljátszák ismert meséket, kitalált helyzeteket és szituációkat. A játék során aktívan beleélik a szereplők helyzetébe magukat, ami segíti a kreativitást és az empátiát.

6.2 Verselés, mesélés

A mese szorongásoldó hatással bír, és belső képteremtésre tanít. Fontos, hogy a gyermek szeresse a verseket és a meséket, örömet találjon bennük, és várja az újabb élményeket. A vers és a mese az anyanyelv közegén keresztül emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, fejleszti a gyermek erkölcsi képességeit és esztétikai fogékonyságát. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze. A mesék, versek által megalapozódik a könyvekhez való pozitív viszony, mely elősegíti a későbbiekben az olvasóvá válást

Az óvodában közvetített mesék nagy részét a népmesék alkotják, de helyet kapnak a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemei is, kortárs irodalmi művek, valamint más népek, nemzetiségek meséi is. Finom árnyalataikkal, nyelvi fordulataikkal, a mondatok szép lejtésével és ismétléseikkel vizuális képek sorát vetítik a gyermek elé. Eközben fejlesztik belső képalkotását, szókészletüket, fantáziájukat és esztétikai érzéküket. A mesélővel való személyes kapcsolat során a gyermek érzelmi biztonsága erősödik, szorongásai feloldódnak. Az altatók, mondókák, kiszámolók, találós kérdések, szólások, rigmusok, természet változását figyelő, időjárást jósoló mondások mind hozzátartoznak a gyermekkor hagyományaihoz. Növelik a gyermekek érzelmi biztonságát. A mondókák többségéhez, mint a kiolvasó, táncoltató, lovagoltató, kézzel, játékos mozgás is párosul, mely által fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. A mese kiválasztása tudatosan történik, figyelembe véve a korosztály, csoport, egyéni fejlettségi szintet. A mesére való ráhangolódás segíti a mesék befogadását. A vers és mese mellett fontos szerep jut a bábozásnak és a dramatikus játékoknak. A közös játékok során a személyiségfejlesztéshez a drámapedagógia eszközeit is felhasználjuk. A megfelelő eredmény eléréséhez azonban elengedhetetlen a nyugodt légkör és a jól kialakított szokásrendszer, melynek megteremtése már a kiscsoportoktól kezdve feladatunk.

Célunk:

- a gyermekekkel való különleges, játékos beszédkapcsolat kialakítása során arra törekszünk, hogy kielégítsük szellemi szükségleteiket, és egyben fejlesszük beszédüket, tanulásukat, tanításukat,
- fontos, hogy a beszéd játékos és interaktív legyen, hogy ne csak szórakoztasson, hanem kellemes időtöltést és együttes élményt nyújtson mindannyiunk számára.

Feladataink:

- az irodalmi anyagok gondos összeállítása,
- lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek mozgással, ábrázolással, dramatizálással kifejezhessék irodalmi élményeiket,
- különböző nyelvi érintkezési formák kialakítása, aktív részvétel a verbális tevékenységben,
- pozitív attitűd kialakítása a verselés, mesélés iránt,
- időnként meseelőadásokat szervezünk, bábszínházi látogatásokkal színesítve élményeiket,
- a jó és rossz fogalmának kialakítása, erkölcsi értékrend megalapozása.

6.3 Ének, zene, népi játék, tánc

A zene és az ének a második anyanyelvünk, amely segítségével túl tudunk lépni a szavak korlátain. Az éneklés, a népi gyermekdalok, az énekes játékok és a zenélés örömet adnak a gyermeknek, miközben felkeltik zenei érdeklődését és formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Ez pozitívan hat személyiségének fejlődésére és megalapozza zenei anyanyelvének kialakulását. A néphagyományok, a népdal, néptánc, népi játék a nemzeti nevelés eszközeként szolgál. A zenei nevelés által a gyermek fogékonyabbá válik a szép befogadására, és formálja az esztétikai érzékét és emberi magatartását. Az ének-zenei tevékenységekkel megszerettjük az éneklést és a dalos játékokat, valamint megtanítjuk őket a szép, tiszta éneklésre. Az óvodai ének-zenei nevelés során az érzelmi kapcsolatok is erősödnek, hiszen együtt örülünk és bánkódunk, ezáltal fejlesztve az együttlét társas örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, valamint a gyermek- és néptáncok részvétele segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A zenei anyag többsége a naptári

évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásához, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző állami, egyházi jeles ünnepekhez fűződik.

Célunk:

- a gyermekeknek az éneklés örömet szerezzen, belőle társas éneklés, társas zenélés, bontakozzon ki, alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladataink:

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése,
- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, élménynyújtás,
- képességfejlesztés: hallás, éneklési készség, ritmusérzék harmonikus, szép mozgás kialakítása,
- megfelelő tér és eszközök biztosítása a zenei neveléshez,
- biztonságérzet alakulásának segítése a zene által keltett érzelmek által,
- megfelelő szintű mozgáskoordináció kialakulásának segítése, a kapcsolódó mozgások által,
- hagyományápolás, a népzenei alkotások tovább élésének biztosítása,
- differenciált egyéni fejlesztés a hátrányok kompenzálására,
- a népi játékok segítségével lehetőséget teremtünk a gyerekek számára a mozgáskultúra alapjainak lerakására.

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái a műalkotásokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A tevékenység olyan örömforrás a gyermek számára, amely hozzájárul az alkotás, önkifejezés, a környezet esztétikai alakítása és az esztétikai élmények befogadásának igényéhez. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, a tehetségek fejlesztésére, bátorítására. Az ábrázoló tevékenység eszközeit olyan szempontok szerint választjuk ki, amelyek jó szórakozást nyújtanak, de elősegítik a gyermekek látásának, észlelésének, finommotorikájának, a szem-kéz koordinációjának fejlődését.

Az ábrázoláshoz, önkifejezésükhöz szükséges eszközöket könnyen elérhetővé tesszük az egész nap folyamán. Sokféle eszközt biztosítunk a gyermekek számára, de ugyanakkor megtanítjuk az őket az eszközök célszerű kezelésére, a technikák és anyagok változatos használatára. Így ügyesedik a kézmozgásuk, finommotorikájuk.

A kirándulások alkalmával gyűjtött terméseket (falevél, makk, gesztenye, bogyók, magvak) ábrázoló tevékenységünkben felhasználjuk, a gyermek kreativitására fantáziájára bízva. A fenntarthatóság elvének szem előtt tartása ezen területen is kiemelt feladatunk, előtérbe helyezzük a természetes anyagok használatát, az újrahasznosítás, újrahasználás elvét alkalmazzuk, mind az eszközök kiválasztásánál, mind az alkotások megvalósulásában.

Óvodapedagógusaink nyitottak a különleges, újszerű technikák elsajátítására és eszközök használatára, amely a gyermeki tevékenységet esztétikussá, változatossá teszi.

Célunk:

- változatos tevékenységi lehetőségekkel segíteni a gyermekek pontos vizuális emlékezetének, kézmozgásának, vizuális gondolkodásának fejlesztését,

- a gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

- a látás, érzékelés rendszerének, térpercepciójának, testsémájának, alaklásának és formaállandóságának fejlesztése, valamint a nagy és kis mozgások, valamint a manuális érzékelés és a finommotoros mozgások fejlesztése,
- feltételek biztosítása, ideértve a tapasztalatokat, élményeket, lehetőségeket és megfelelő eszközöket,
- technikai ismeretek elsajátítása és különböző tevékenységek széles skálájának biztosítása megfelelő eszközökkel,
- differenciált egyéni fejlesztés a hátrányok kompenzálására, hogy minden gyermek megkapja a szükséges támogatást és segítséget,
- az írásmozgás koordinációjának fejlesztése sokféle tevékenységgel,
- önértékelés, önbizalom és sikeresség megalapozása azáltal, hogy a gyermekek sikereket érnek el és megtapasztalják a saját képességeiket,
- képességek, készségek és kreativitás fejlesztése különböző tevékenységek révén,
- ismeretek szerzése a felhasznált anyagok és módszerek kapcsán,
- a tanulás folyamatának alakítása az egyes fázisok felidézése által,
- balról-jobbra haladással az írás-olvasás mozgás-mechanizmusának elsajátítása, ami fontos a megfelelő írás-olvasási készségek kialakításához.

6.5 Mindennapos mozgás

Az óvodában a mozgásnak alapvető szerepe van a gyermekek egészséges fejlődésében és az egészséges életmód kialakításában. A mozgásfejlesztés játékos és sokoldalú, áthatja az óvodai életet, és pozitív hatással van az egészségre és a fejlődésre.

Az óvodai mozgásprogramok célja a gyermekek fizikai és mentális képességeinek fejlesztése, a testi aktivitás örömeinek megtapasztalása és az egészséges életmódra való nevelés. A rendszeres mozgás segíti a kondíció fejlődését, az izomegyensúly kialakulását, és támogatja a helyes testtartást. Emellett a mozgásos tevékenységek kiegészítik az egészséges életmódra nevelés hatásait.

A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok kialakulását, az együttműködő képességek fejlődését, és erősíti az egészséges versenyszellemet. Az óvodai nevelés során fontos figyelembe venni az egyéni szükségleteket és képességeket, és lehetőséget biztosítani minden gyermek számára a mozgásra.

Mivel egyre több gyermek mozgásszegény életmódot folytat, az óvodában különösen fontos a mozgás időtartamának növelése és a céltudatos, aktív mozgások beépítése a napirendbe. Az új eszközök és tevékenységek segítenek felkelteni a gyermekek érdeklődését és serkentik őket a mozgásra, például kosárlabdával vagy más sporteszközökkel.

Célunk:

- a személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységekkel, a fizikai aktivitáson keresztül,
- a szellemi aktivitás előkészítése a gyermek, alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Feladataink:

- a fizikai állóképesség fejlesztése, az önértékelés és az önbizalom növelése,
- a gyermekek személyiségét fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása,
- a nagy és finom mozgások, a fizikális erőnlét fejlesztése, egyensúlyfejlesztés, szem-kéz és szem-láb koordináció, valamint a ritmusérzék fejlesztése,
- a testséma fejlesztése, amely magában foglalja a testrészek ismeretét, a test koordinációjának kialakítását, valamint a testfogalom erősítését.,
- kézügyesség, a laterális dominancia, valamint a dominancia fejlesztése,
- a vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, ill. azt kiegészítő mozgások, pantomimika fejlesztésével a testséma és az emocionalitás fejlesztése,
- a problémamegoldó képesség erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal,
- mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése,
- egészséges versenyszellem kialakítása,
- megfelelő tér és eszközök biztosítása a mozgásfejlődéshez, fejlesztéshez,
- mozgáskoordináció fejlesztése a kötelező és a szabad mozgásban,
- testtartási problémák szűrése, korrekciója szakember segítségével,
- differenciált egyéni mozgásfejlesztés a hátrányok kompenzálására,
- hosszabb túrák, versenyjátékok szervezése az állóképesség javítására,
- vízhez szoktatás, úszásoktatás középső és nagycsoportos korú gyermekek számára.

Mindennapos mozgás

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, szervezzük meg. A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az irányított mozgásos tevékenységek, játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az a gyermekek mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. Így a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, népi játékok, táncok, a néptánc. Mindeközben játékos, táncos formában hatékonyan fejlődik a mozgáskultúrájuk.

Előtérbe helyezzük a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására.

Minden korcsoportban naponta 10-15 perces időtartammal szervezzük meg a mozgásos tevékenységeket, lehetőség szerint a szabadban, amelyeket mozgásos játékokkal, láb- és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztikával, valamint természetes mozdulatokkal egészítünk ki.

Sportprogramok

Programunk részeként lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy jártasságot szerezzenek néhány sportágban, például úszásban vagy korcsolyázásban.

Rendszeresen részt vesznek óvodák közötti sportrendezvényeken is, ahol megtapasztalják a sikert és a kudarcot egyaránt, ezáltal fejlesztve az érzelmi intelligenciájukat. Évente szervezünk kirándulásokat a szülők bevonásával, ezzel támogatva az egészséges életmód kialakítását és pozitív hatást gyakorolva a családok életmódjára és szemléletére.

Szabadjáték

Az óvodai nevelés során fontos, hogy minden gyermek számára lehetőséget biztosítsunk a spontán mozgásos tevékenységekre, figyelembe véve az egyéni szükségleteket és képességeket. Törekednünk kell a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, ahol mindenki részt vehet, senki sem esik ki végleg, és a fókusz a játék és a mozgás öröme van, nem a teljesítmény vagy az eredmény.

Kötelező mozgásfejlesztő tevékenység

A sokszínű, változatos örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok azt a légkört, tanulási környezetet jelentik, amelyeket a kötelező mozgásos tevékenységekben is figyelembe kell venni. Kötött mozgás foglalkozást kis és középső csoportban hetente 1x nagycsoportban hetente 2x tartunk. Középső és nagycsoportban úszásoktatást, nagycsoportosok számára korcsolyázás is szervezünk a járványhelyzet figyelembevételével.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai nevelés akkor valósítja meg célját, ha programját a gyermekek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszerbe ágyazza, kihasználja a tapasztalatszerzés természetes élethelyzetét, s ezeket tudatosan meg is szervezi. Elősegíti, hogy a gyermekek természeti és társadalmi környezetükről tapasztalatokat szerezzenek, mely tapasztalatok szükségesek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához. Segíti a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti értelmi képességeiket, lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását, melyben nagy szerepe van a hagyományápolásnak. A néphagyománnyal való ismerkedés során a gyermek megismeri szűkebb és tágabb környezetének értékeit, tárgyi emlékeit, jeles napok szokásait, tartalmát. A kisgyermek első tapasztalatait környezetéből meríti.

A különböző hatások ellenére a családi nevelésnek alapozó, a fejlődés folyamán a személyiség jellemzőinek kialakulásában elsődleges szerepe van. Az óvoda környezetével, tevékenységrendszerével két fontos területen járulhat hozzá az otthonról hozott tapasztalatok gazdagításához:

- más jellegű tevékenységet kínál a gyermeknek,
- a gyermektársak, a derűs nevelői attitűd.

Mindezek eredménye a személyiségfejlesztés környezeti feltételeinek kiszélesítése, az óvodán kívüli nevelés kiegészítése és a hátrányok kompenzálása.

Óvodánk nyitottsága, a családokkal való szoros együttműködés lehetővé teszi számunkra a szülő természetbarát szemléletének formálását is. Intézményünk felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, az egészséges életvitelre.

A környezet mennyiségi és formai viszonyai a környezet megismerésére nevelés feladatkörében jelenik meg. A matematikai tartalmú tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését.

Egyéni feladatmegoldás egyéni sikert eredményez, a közös siker pedig erősíti a csoporttudatot.

Az óvodai játék, munka, tapasztalatszerzés folyamatában jelen van a matematikai tapasztalatszerzés, megfigyelés. Figyelemmel kísérjük a gyermek érdeklődését, matematikai megnyilvánulásait, s azokra úgy reagálunk, hogy újabb jelenségek, összefüggések megfigyeltetésére, matematikai tevékenységek végzésére ösztönözzük őket. Tudják felismerni a mennyiségi, alaki, nagyságbeli tér viszonyokat, alakul ítézőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük. Ezek feldolgozásával, a felderítés, a kutatás, keresés, felfedezés, a problémamegoldás módszerével, az egyéni képességek figyelembevételével alapozzuk meg a matematikai tartalmú ismereteiket.

Célunk:

- gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről,
- fedezzék fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit,
- tudjanak rácsodálkozni a szépre, a jóra,
- válják igényükké a természeti és épített környezet védelme megóvása, a környezettudatos életforma,
- segítséget nyújtani a gyermekeknek, hogy az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetet megismerjék és megértsék közvetlen tapasztalatszerzéssel.

Feladataink:

- természeti és társadalmi környezet megfigyelése és tapasztalatok szerzése,
- néphagyományok ápolása,
- környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megfigyelése,
- környezetalkotás,
- környezetvédelem - komposztálás, szelektív hulladék gyűjtés, fűszerkert, zöldségkert kialakítása, gondozása, bogárszálló telepítése,
- ismeret szerző kirándulások szervezése, erdei iskola látogatása,
- népi eszközök, tárgyi értékek gyűjtése, óvása,
- népi kismesterségek megismerése, gyakorlása,
- népi gyermekjátékok készítése,
- természetsarok kialakítása a csoportban,
- önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlődésének segítése,
- környezet alakításának támogatása,
- matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek alkalmazása.

A környezetszennyezés és a természet pusztítása elérte azt a mértéket, amikor a változás csak egy radikális szemléletváltással lehetséges. Az óvodás korú gyermekeknél már ki kell alakítani egy olyan természetszemléletet, amely tisztelőt tartja és elfogadja a természet törvényeit, és készen áll a jelzéseinek befogadására. Pedagógiai programunk központi része a környezettudatos magatartás kialakítását segítő tevékenységrendszer és a megfelelő tárgyi környezet kialakítása.

A családokban is fontosnak tartjuk a tiszta és egészséges környezet iránti igény és szemlélet kialakítását, a fenntarthatóság elvének alkalmazását.

Környezetvédelmi jeles napok

- A Takarítási Világnapon közvetlen környezetünk (csoportszoba, öltöző, előtér, udvarrész) rendbetételére törekszünk, ezzel is éreztetve a rend, a tisztaság, környezetünk megóvásának fontosságát.
- Autómentes Világnap, alternatívák megismerése, azok pozitívumainak kiemelése.
- Állatok Világnapján az állatokkal ismerkedünk a korcsoportnak megfelelő szervezési keretben/kirándulás, állatkert, séták, állatsimogatás, baromfiudvar.
- Víz Világnapján való megemlékezést természetes vizeink természetes környezetében való megfigyeltetésével, a vízzel való játékkal, vizsgálódással tesszük élményszerűvé. (Lillafüred: forrás - vízesés, Tapolca: csónakázó tó)
- Föld Napján a gyermekekkel, családokkal közös virágültetést szervezünk és az udvaron játékos vetélkedőn vesznek részt a gyermekek.
- A Madarak és Fák Napja a madarakkal való tudatosabb és elmélyült ismerkedés lehetőségét teremti meg, de fontos célkitűzésünk és feladatunk is, MADÁRBARÁT ÓVODA lévén. Ezen a napon/héten, játékos vetélkedők, mozgásos játékok, madárgyűűzés, madarász bemutatója színesíti a programot.
- Kiemelten foglalkozunk a madarak védelmével, az évszaknak megfelelő teendőkkel (pl.: etetők, itatók elhelyezése, odúk takarítása).
- Környezetvédelmi Világnap–fenntarthatóságra, újrahasznosíthatóságra való figyelemfelhívás, hiszen veszélyben vannak a természet és a környezeti értékeink. Műanyagszennyezés leküzdésének segítése.

Hagyományaink

- Márton-nap alkalmával a csoportok lámpásokat készítenek, sütőtököt sütnek, s a családokkal közösen az óvoda közvetlen környékén verselve, énekelve, lámpásokkal körbejárnak. A program végén, az óvoda udvarán vendégül látják a résztvevő családokat (tea, libazsíros kenyér, sütőtök).
- Gyermeknapon mozgásos programunkon együtt játszik szülő, gyermek, pedagógus.
- A nagycsoportosok búcsúztatása a csoportok hagyományainak megfelelően történik, a csoportok és a búcsúzó nagycsoportosok kis műsorral köszönnek el egymástól.

Ünnepeink

- A gyermekek születés-és névnapját a csoportban kialakított hagyományok szerint ünnepeljük meg.
- Advent kezdete az adventi koszorú elkészítésével megkezdődik az ünnep-várás, a karácsonyi készülődés időszaka.
- Mikulás nap a gyermekek egyik legkedvesebb, legtöbb izgalommal járó ünnepe. Dalokkal, versekkel, dramatizálással készülünk a Mikulás fogadására. A gyermekeknek meglepetésekkel kedveskedünk.
- Adventi készülődés, karácsony egy hosszabb időszakot foglal magában, mely alkalmával a termet, öltözőt, előteret díszítünk, ajándékokat, díszeket készítünk, mézeskalácsot sütünk.

A karácsonyi készülődésnek része a szülőkkel való közös program – az adventi játszóház, amely kellemes hangulatával a család és az óvoda kapcsolatát is erősíti.

- A farsang előkészületei során a gyermekekkel együtt farsangi szemüvegeket, álarcokat, maszkokat készítünk. Feldíszítjük a csoportszobát, öltözőt, előteret. Jelmezes farsangi multságokat szervezünk csoportonként.
- A Nagyböjt - húsvéti készülődés során teremdszítésre, természetes anyagokkal tojás díszítésére, locsolkodó versek, és a locsolkodási néphagyomány megismertetésére kerül sor.
- Pünkösöd – Szentlélek eljövetele
- Anyák napja a gyermek és az anya érzelmi kapcsolatának legmeghittebb ünnepe. Verssel, dallal és ajándékkal köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.
- A Gyermeknapot a vidámság, derű, jó hangulat jellemzi. Tartalmas, vidám programokat, szervezünk, és ajándékokkal lepjük meg óvodásainkat.
- Ünnepeink továbbá a Magyar jeles napok:
 - Január 22. A magyar kultúra napja
 - Április 24. Népviselő napja
 - Szeptember 30. A Magyar Nép mese Napja
 - Október 9. A magyar népi játék napja
 - November 13. A magyar nyelv napja

Nemzeti ünnepeink

A 3-7 éves gyermekek számára fontos, hogy életkori sajátosságaiknak megfelelő módon részesüljenek nemzeti ünnepeinknek. Megemlékezünk a régi korok eseményeiről, hőseiről, megteremtve ezzel csiráját a szülőföld, a haza szeretetének.

Képek gyűjtése, nézegetése, jelképek megismerése, ünnepi környezet kialakítása során a gyermekek átélhetik az ünnepek hangulatát.

A nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés csoportszinten történik a gyermekek életkorának és fejlettségének figyelembevételével. Megéreztetjük az ünnepi hangulatot, amely később alapja lesz a mélyebb tartalom megértésének. A megemlékezés során arra törekszünk, hogy a különböző tevékenységek- zászló festése, kokárda készítése, óvoda díszítése- során a gyermekek átérezhessék az ünnep hangulatát. Tudatosítjuk bennük, hogy magyarok vagyunk, Magyarország a hazánk. Meghallgatjuk a Himnusz, a Szózatot, felkeressük a városi köztéri ünneplő helyeket, ahol elhelyezzük a megemlékezés virágait, illetve a gyermekek által készített nemzeti színű szimbólumokat (zászló, kokárda).

Megemlékezünk:

- az 1848–49-es szabadságharcról,
- május utolsó vasárnapjáról, a Magyar Hősök Emlékünnepéről,
- június 4-ről, a Nemzeti Összetartozás Napjáról,
- augusztus 20-ról, az államalapítás és Szent István ünnepéről,
- október 23-ról, az 1956-os forradalomról.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés egyik eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekekben a munkavégzés készsége és szokása. Közben megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, ismerkednek a munkaszervezés folyamataival. Munkavégzés során alakul kötelességtudatuk, felelősségtudatuk, erősödik kezdeményezőképességük, fejlődik együttműködési képességük. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, közben alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségessé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és a közösségi értékelés alakulása.

A munka saját és mások elismerésére nevelés egyik formája, mely folyamatos együttműködést és konkrét, reális a gyermekhez mért fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták:

- saját személyükkel kapcsolatos munkák,
- közösségért végzett munka /naposság/,
- alkalmoszerű megbízatások,
- környezet rendjének megőrzése,
- növény és állat gondozás.

Célunk:

- gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert,
- munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősség érzetük.

Feladataink:

- lehetőség biztosítása a gyermek számára olyan munkák végzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket,
- tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét,
- éljék át a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, munkavégzés közben,
- alkalmazkodjanak egymáshoz,
- becsülik egymás munkájának eredményét,
- éljék át az én csináltam, mi csináltuk sikerélményét,
- tudatosuljon bennük mikor játsszák a munkát és mikor végeznek eredményt hozó munkát,
- a munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartása, egészség, testi épség megóvására nevelünk,
- fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony kialakítása, melyben támaszkodunk a

munkára nevelés potenciális feltételeire,

- a közösségért végzett feladatok által a közösségi kapcsolatok erősítése,
- a munkafolyamat fázisainak felidézésével a tanulási képességek fejlesztése,
- az egymástól való tanulás megvalósítása,
- az önértékelés, önbizalom alakulásának segítése.

6.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodánkban a tanulás, az egyéni szükségletekhez igazodó, játékba ágyazott tevékenységeken keresztül történő differenciált fejlesztéssel valósul meg. A gyermekek tanulási képességeinek kibontakoztatása és a teljes óvodai életet átfogó feladatunk. A gyermek tanuláshoz való viszonyát, motivációját meghatározzák a gyermek adottságai, tapasztalatai, és az óvodai nevelés folyamán biztosított tanulási formák. A tevékenységek megvalósításakor építünk az előzetes élményre, tapasztalatra, az utánzásos, spontán, játékos felfedezettő és cselekvéses, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésre, az irányított és szervezett tevékenységekre. Az óvodapedagógus épít a gyermekek élményeire, tapasztalatira, ismereteire.

7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

7.1 A tehetséggondozás megalapozása

- legfontosabb feladatunk a tehetségnek és annak megjelenési formáinak beazonosítása.
- a tehetség ígéreték kibontakoztatását egyénre szabott, differenciált fejlesztéssel támogatjuk.
- A szülők támogatásának elnyerésével hatékonyabban tudjuk megvalósítani tehetséggondozó feladatainkat.
- Partnerek bevonása a tehetség erős és gyenge oldalának feltérképezésére
- Tehetség műhelyek ajánlása a feltárt gyermeki tehetség kibontakoztatására.
- Intézményen belüli tehetségműhely kialakítása (komplex tehetségműhely – mozgás – tánc, ének-zene).

7.2 Hátrányos helyzetű és a speciális nevelést igénylő gyermekek nevelésének elvei (BTMN, SNI)

- az óvoda működésének egész folyamán a gyermekek mindenkifelett álló érdekét biztosítja,
- tiszteletben tarjuk a családban nevelkedés jogát,
- fokozott védelmet biztosítunk a fogyatékkal élő gyermek számára,
- együttműködünk az egészségügyi és szociális intézményekkel,
- a gyermeki jogok védelmét az óvoda minden dolgozója kötelességének tartja,
- gyermekvédelmi munkánk hosszú távú célja a helyi sajátosságok ismeretében: mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása, minden óvodás korú gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a speciális segítséget igénylő gyermekek és családok komplex gondozása,
- programunk személyiséglvre épül, megelőzheti a magatartási és tanulási zavarok kialakulását.

Céljaink, feladataink:

- a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése,
- minden gyermeknek joga van arra, hogy egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen,
- az esélyegyenlőtlenség csökkentése mellett kiemelt feladat az előítéletek kialakulásának megelőzése. Magatartásmintákkal igyekszünk elősegíteni az elfogadást a gyermekekben és a szülőknél,
- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége s ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik,
- biztosítjuk az egyenlő bánásmód elvének, és az esélyegyenlőségnek mindenre kiterjedő megvalósulását.